

Honger!

Het voedselweb van de steenuil

voor de leerkracht

Instructie & Introductie

Hoe vaak staan je leerlingen er bij stil dat een vogel ook andere dingen eet dan een vetbol? Wat stellen leerlingen zich eigenlijk voor bij het voedsel van vogels? Weten de leerlingen dat de vogel ook zelf voedsel kan vinden in de natuur? En staan ze er bij stil dat wij allemaal deel uitmaken van de voedselketen of voedselweb?

Met dit werkblad krijgen de leerlingen een beter beeld van de relaties tussen dieren en planten. De leerlingen leren dat als het één schaars is dat dit ook gevolgen heeft voor de volgende soort in de voedselketen. Door middel van dit werkblad maken de leerlingen kennis met een voedselweb.

Het verschil tussen een voedselketen en voedselweb is als volgt: een voedselketen geeft weer hoe planten en dieren voedsel zijn voor elkaar. Een voedselweb is een gedetailleerdere voorstelling van een voedselketen.

Opwarmopdracht

Maak met de leerlingen een voedselweb van de mens. Laat de leerlingen verpakkingen meenemen van huis en laat de leerlingen vertellen waar dat product vandaan komt. Dus melk van de koe, koekjes worden gemaakt van meel en meel wordt gemaakt van tarwe. Tarwe kan alleen maar groeien in de aarde, met water en zonlicht. We hebben nu met de klas een 'voedselweb' van de mens gemaakt. Dat is een lijstje van dieren en planten die elkaar eten. Zo'n lijstje kan van elke dier gemaakt worden. De leerlingen gaan dit nu zelf doen voor de steenuil.

40

kerndoel

- 40** De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.

Doel:

De leerlingen leren dat er een relatie is tussen de vogels en hun voedsel en dat bij schaarste van één van de schakels dit gevolgen heeft voor de hele keten.

Tijd:

2 lesuren

Voorbereiding en benodigdheden:

- Computers met internetverbinding waarop de webcambeelden van Beleef de Lente Junior bekeken kunnen worden.
- Informatieve boeken over insecten en planten (uit de bibliotheek).
- Kopie van het leerlingenwerkblad voor elke leerling.
- Potlood of pen.

Tips:

- misschien is er een grote muur vrij in de klas waar de verpakkingen met dubbelzijdige tape opgeplakt kunnen worden en pijlen tussen geplakt kunnen worden.
- gebruik de schijf van vijf zodat je een grotere diversiteit aan producten krijgt.

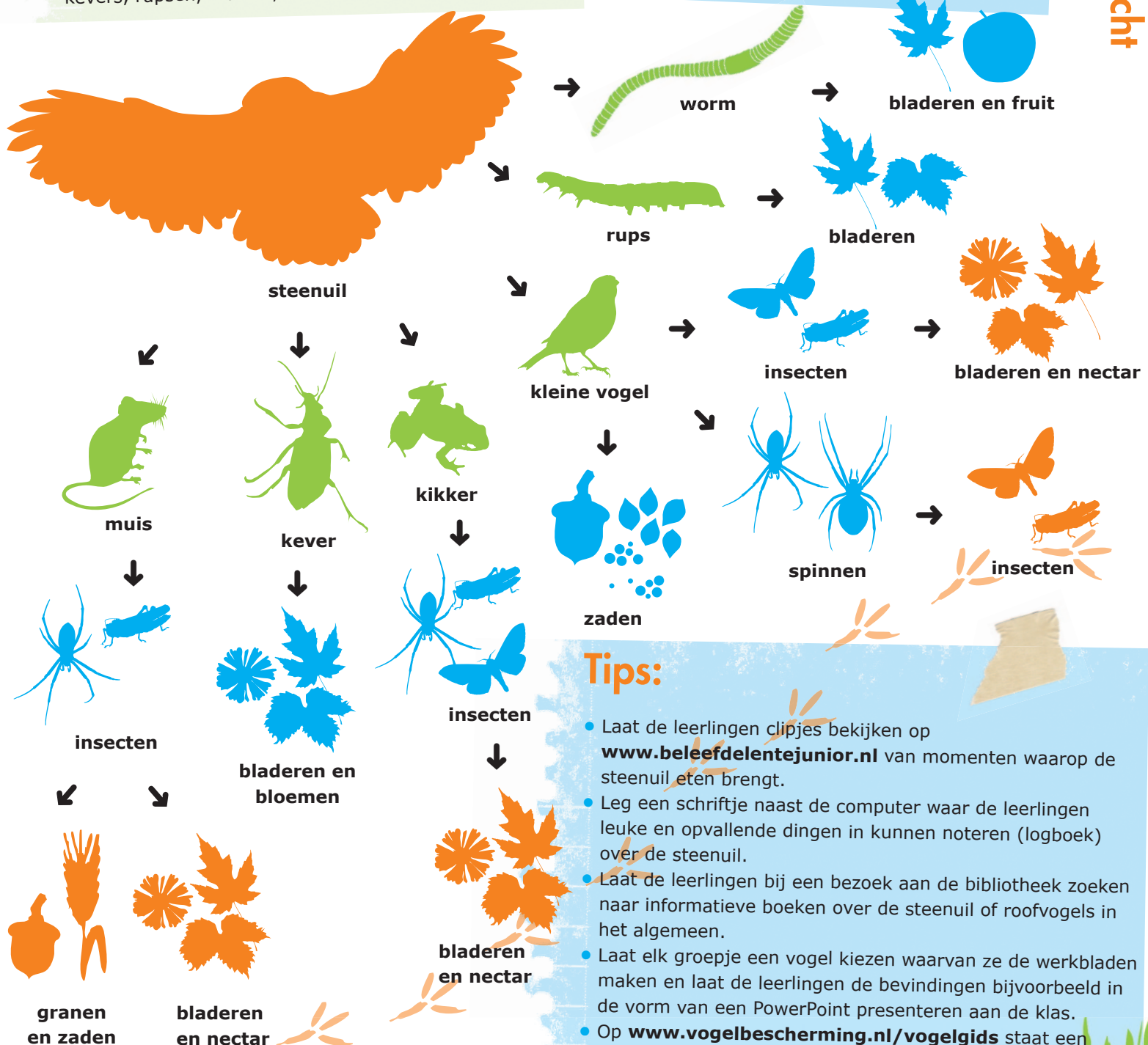
Voor de leerkracht:

De steenuil behoort tot de uilenfamilie. Hij is met zijn 25 cm het kleinste uiltje dat in Nederland voorkomt. De steenuil spiedt vanaf een paaltje of tak naar zijn prooi en duikt er zodra hij iets ziet op af. Hij loopt ook wel door het lage gras op zoek naar eten. Hij jaagt zowel 's nachts als overdag. De steenuil woont het liefst op een rommelig boerenerf waar veel verschillende prooien voorkomen. De steenuil eet voornamelijk wormen, (mei) kevers, rupsen, muizen, kikkers en kleine vogels.

Aanvullende acties:

- Laat de leerlingen kennismaken met de steenuil in het introductieblad 'De steenuil', waarin ze leren over zijn leefwijze en voedsel.
- Ook in het werkblad 'Gereedschap' vind je meer informatie over de steenuil en zijn voedsel.
- Het werkblad 'Biotopen' biedt verdieping op dit werkblad.

voor de leerkracht

Tips:

- Laat de leerlingen clipjes bekijken op www.beleefdelentejunior.nl van momenten waarop de steenuil eten brengt.
- Leg een schriftje naast de computer waar de leerlingen leuke en opvallende dingen in kunnen noteren (logboek) over de steenuil.
- Laat de leerlingen bij een bezoek aan de bibliotheek zoeken naar informatieve boeken over de steenuil of roofvogels in het algemeen.
- Laat elk groepje een vogel kiezen waarvan ze de werkbladen maken en laat de leerlingen de bevindingen bijvoorbeeld in de vorm van een PowerPoint presenteren aan de klas.
- Op www.vogelbescherming.nl/vogelgids staat een vogelgids waar ook aanvullende informatie te vinden is over de vogels.

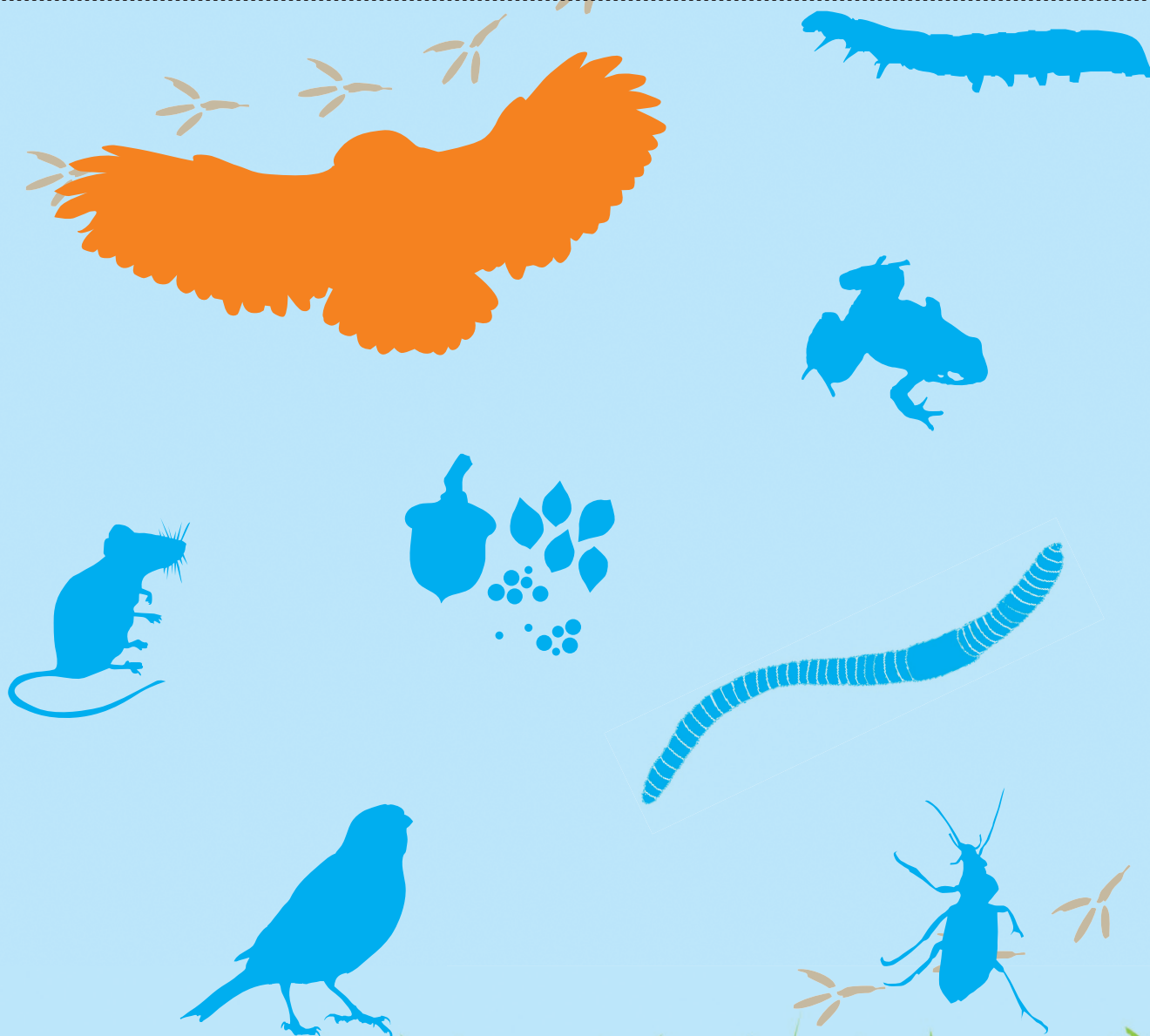
Opdracht 1:

Kijk op www.beleefdelentejunior.nl naar clipjes van de steenuil.

Kun je zien hoe zijn snavel eruit ziet?

Welke vorm heeft zijn snavel?

Wat voor soort eten eet de steenuil volgens jullie?

Opdracht 2:

"Een voedselketen is een lijst van planten en dieren die eten en opgegeten worden. Een voedselketen begint vaak met een plant, daarna komt een planteneter en tot slot een vleeseter."

Ga naar www.beleefdelentejunior.nl en zoek naar clips waarin je de steenuil ziet eten. Als jullie iets herkennen schrijf dit dan hieronder op. Als jullie in de clips niet goed kunnen zien wat de steenuilen eten ga dan verder op zoek op de website www.beleefdelentejunior.nl naar wat de steenuil eet.

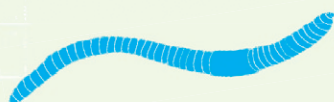
Opdracht 3:

Pak een groot vel papier en schrijf bovenaan de steenuil.

Tip: houd bovenaan een beetje ruimte vrij voor opdracht 6. Schrijf de dieren die jullie bij opdracht 2 gevonden hebben eronder en verbindt de steenuil met pijlen met zijn prooidieren. Zoek nu uit wat deze dieren eten en schrijf dit er weer onder. Ga door totdat je onder elke rij een plant hebt staan.

Opdracht 4:

Misschien hebben jullie dit gelijk al gedaan, anders doe je deze opdracht alsnog. Bepaalde soorten in jullie voedselweb worden door meerdere dieren gegeten. Verbind deze ook met elkaar door middel van een pijl.

 Steenuil				
↓	↓	↓	↓	
↓	↓	↓	↓	↓
↓	↓	↓	↓	↓

Opdracht 5:

De steenuil staat nu nog bovenaan jullie voedselweb.

Zoek uit of de steenuil ook een natuurlijke vijand heeft en schrijf deze boven de steenuil.

Waarom heeft de steenuil volgens jullie wel of geen natuurlijk vijand?

Als de steenuil volgens jullie geen natuurlijke vijand heeft, wat is dan zijn grootste bedreiging?

tip: een natuurlijke vijand is een dier dat slechtvalken eet.

Opdracht 6:

Een van jullie legt zijn of haar hand over één van de onderdelen in het voedselweb.

Je mag je hand niet over de steenuil leggen. Bespreek met elkaar wat er gebeurt als deze soort schaars is.

tip: schaars betekent dat er niet genoeg van zijn. Een ander woord voor schaars is zeldzaam.

Wist je dat?

- ... De steenuil met zijn 25 cm het kleinste uiltje is in Nederland.
- ... De steenuil zijn eten met bot en al op eet.
- ... Hij die botjes niet kan verteren en dus weer naar buiten spuugt. In een braakbal. Zo'n braakbal noemen we ook wel uilenbal.
- ... Ze in sommige streken ze de steenuil 'katuil' noemen vanwege het miauwende geluid dat hij maakt.
- ... De meeste steenuilen sterven voordat ze 1 jaar oud zijn.
- ... Ze vaak verdrinken in drinkbakken voor koeien of paarden.
- ... Je daar heel simpel iets aan kunt doen met een steenuilvriendelijke drinkbak.
- ... Als ze de eerste winter overleven, kunnen ze met gemak 6 of 7 jaar worden.
- ... Er op de Griekse 1 euromunt een afbeelding van de steenuil staat.

